Evropský rok aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity 2012

ACCENDO

EU A MY „50+“

Možnosti života seniorů v Ostravě z pohledu sociodemografické a ekonomické perspektivy

Ing. Lubor Hruška-Tvrdý, Ph.D.

- *sociolog a analytik*
- *ředitel společnosti*

ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s.

E-mail: info@accendo.cz
Web: http://accendo.cz/
Tel.:+420 595 136 023 Mobil: +420 604 279 758

ACCENDO

Procesy ve společnosti

Současné procesy ve společnosti

- Měnící se socioekonomické podmínky způsobují nárůst nových sociálních rizik
- Dochází k výrazné polarizaci území a růstu regionálních disparit
- Stávající sociální struktury ve společnosti se proměňují, sociální instituce se rozpadají (např. rodina) mění se způsob práce což vyvolává úpadek tradičních oblastí ekonomiky a profesí
- Aktéři regionálního rozvoje nejsou oproti minulosti tak spjati s prostorem ve kterém působí, protože sídla jejich firem jsou mimo region
- Zvýšena mobilita obyvatel a příliv cizinců

Vliv na prostorovou strukturu města

- Růst polarizace společnosti vede k nárůst socioekonomických rozdílu v regionech a k formování vyloučených lokalit
- Dochází výrazným migračním přesunům, které ovlivňují sídelní strukturu a změny pro návrhy obytných ploch v územních plánech
- Obyvatelé s vyšším příjmem ve věku 25 až 35 let společně s dětmi se stěhují do zázemí měst posilují tak proces stárnutí obyvatelstva a jejich koncentraci do panelových sídlišť
- Proměny trhu práce mění prostorové rozložení ekonomických aktivit, změna velikosti a zaměření podniku
- Procesy globalizace zmenšují možnosti veřejné správy regulovat procesy v území

Propojením dat a informací v širších–potřebných souvislostech vzniká znalost o území

ACCENDO

CÍL: Přeměnit
▣ data a informace => ve znalost území

Výzkumné projekty

- **Industriální město v post industriální společnosti** (prof. Musil, prof. Keller a další)
- **Nová sociální rizika** a možnosti uplatnění moderních metod sociální práce v **Moravskoslezském kraji**
- **a další**

Analýzy a rozbory

- **Struktura osídlení Moravskoslezského kraje**
- Rozbory území pro 13 SO ORP v rámci celé republiky
- Koncepce bydlení města Ostravy
- Program sociální inkluze pro město Třinec **a další**

Podkladová data:

- Český statistický úřad
- Ministerstvo financí, MPSV
- Mzdy - Trexima Zlín
- OK Systém (OK Nouze, OK Dávky)

Vývoj počtu obyvatel Ostravy

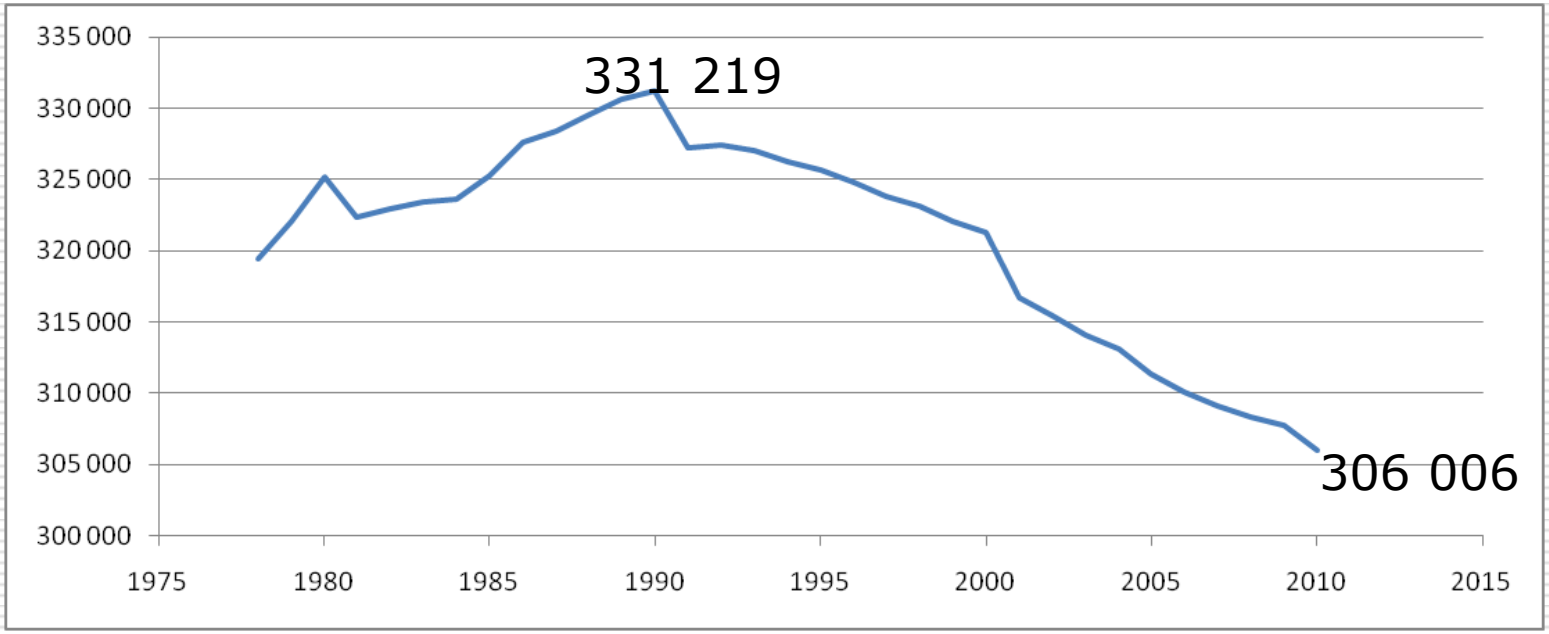

Zdroj: ČSÚ - Běžná evidence obyvatelstva, údaj 1.1

Důvod poklesu

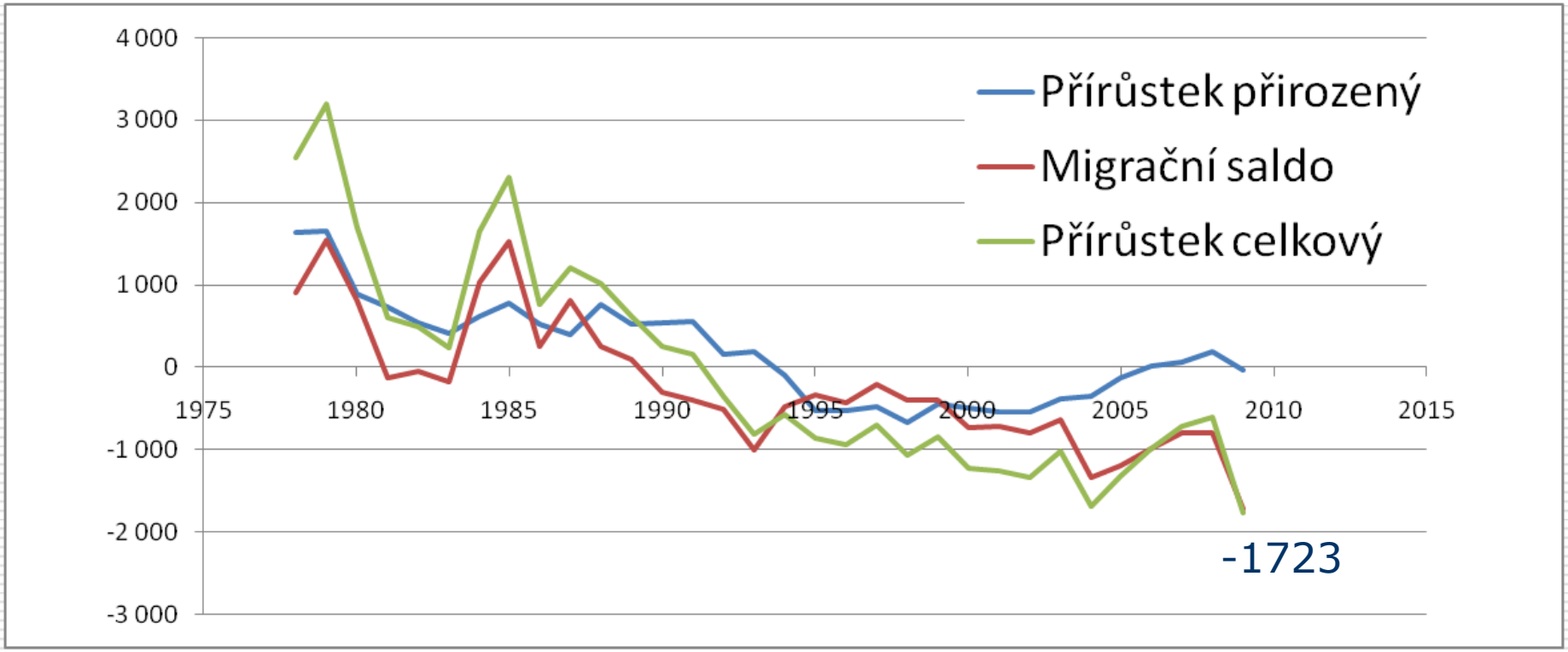

Zdroj: ČSÚ - Běžná evidence obyvatelstva

Proces stárnutí obyvatel Ostravy po roce 1990

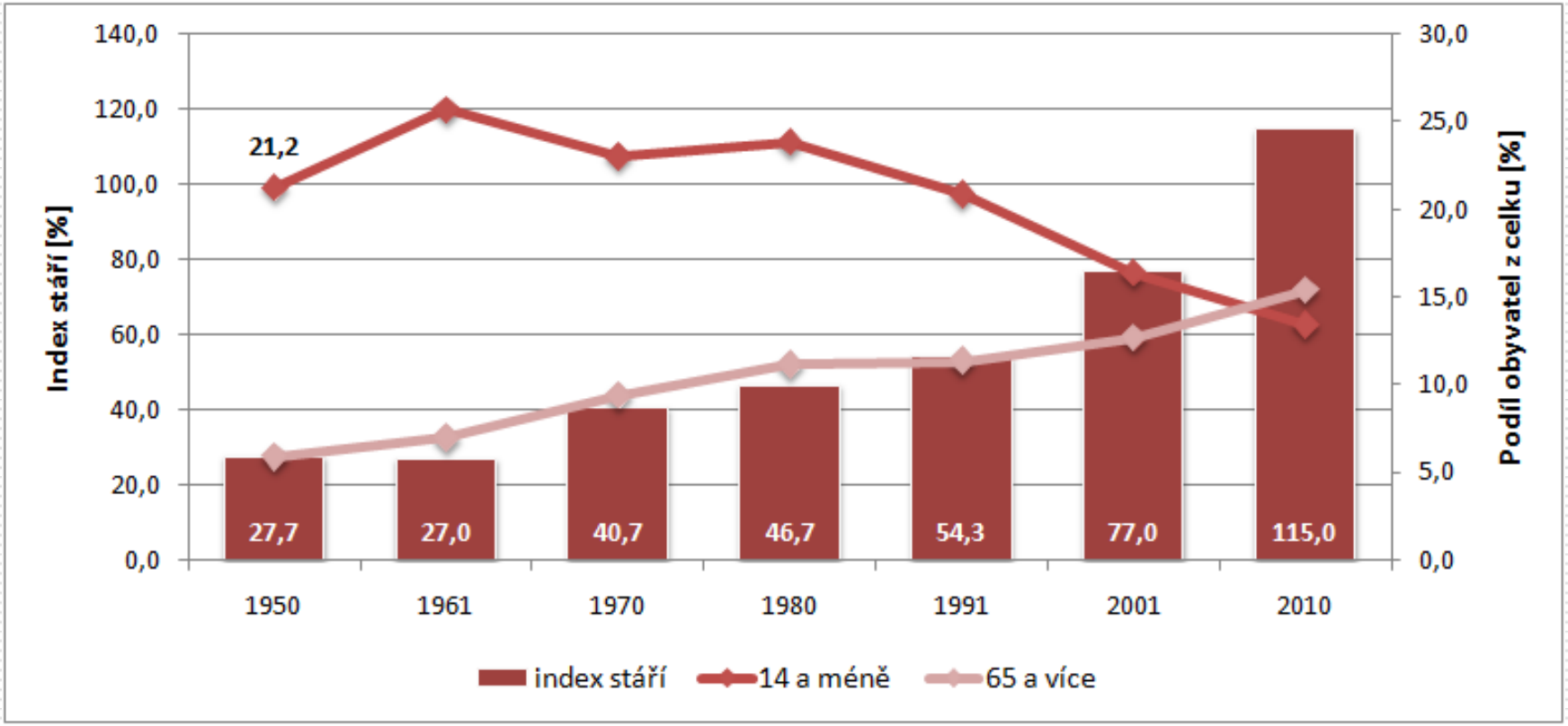

Zdroj: ČSÚ, SLDB (1950 až 2001), Magistrát města Ostrava (1. 1. 2010)

Nerovnoměrnost procesu

ACCENDO

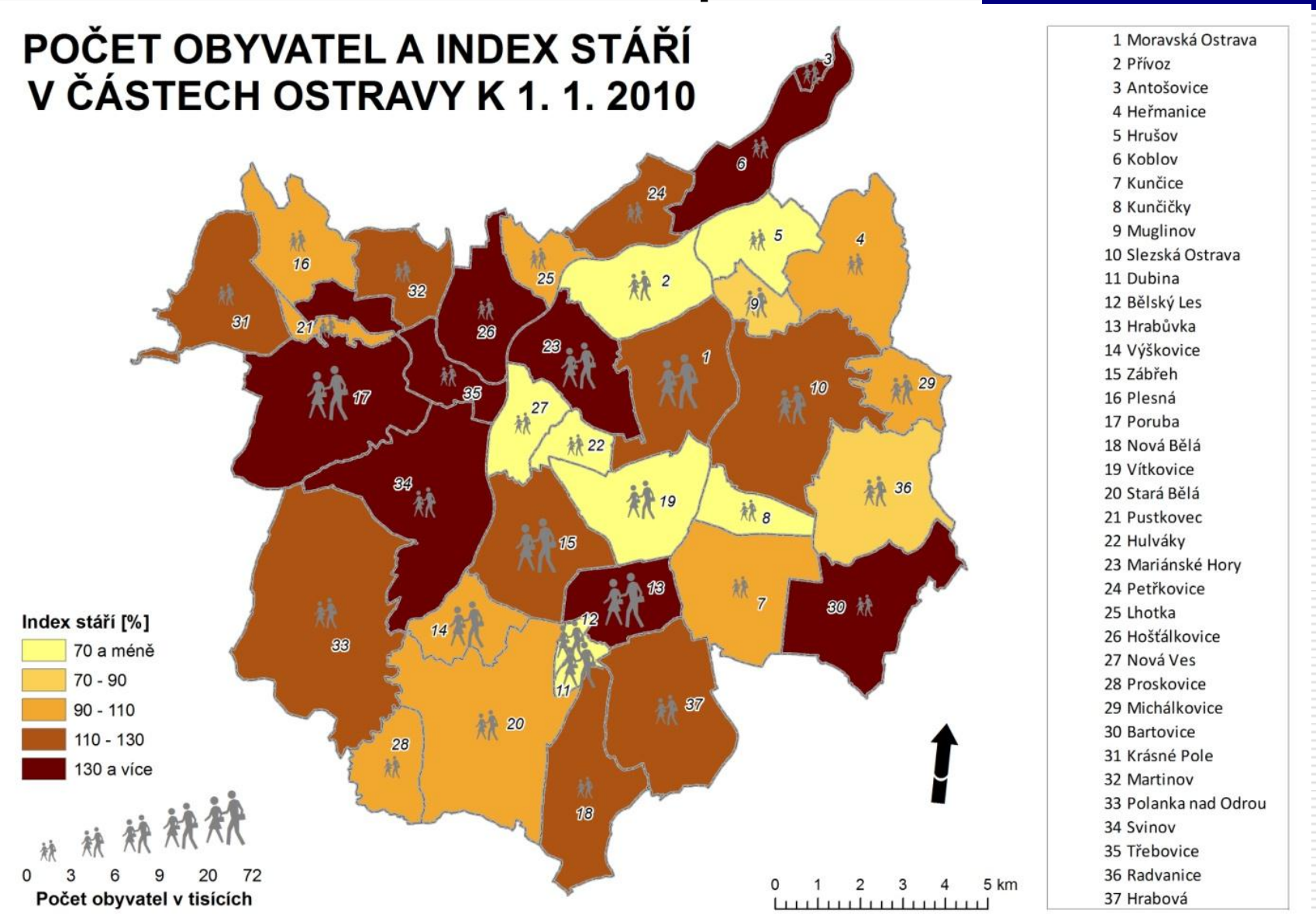

Zdroj: Magistrát města Ostrava (1. 1. 2010)

ACCENDO

NÁRŮST NOVÝCH SOCIÁLNÍCH RIZIK VEDE K PROBLÉMŮM S UDRŽENÍ BYDLENÍ

© ACCENDO, 2011

Příjmy domácnosti v Ostravě a podíl nákladů na bydlení v roce 2010

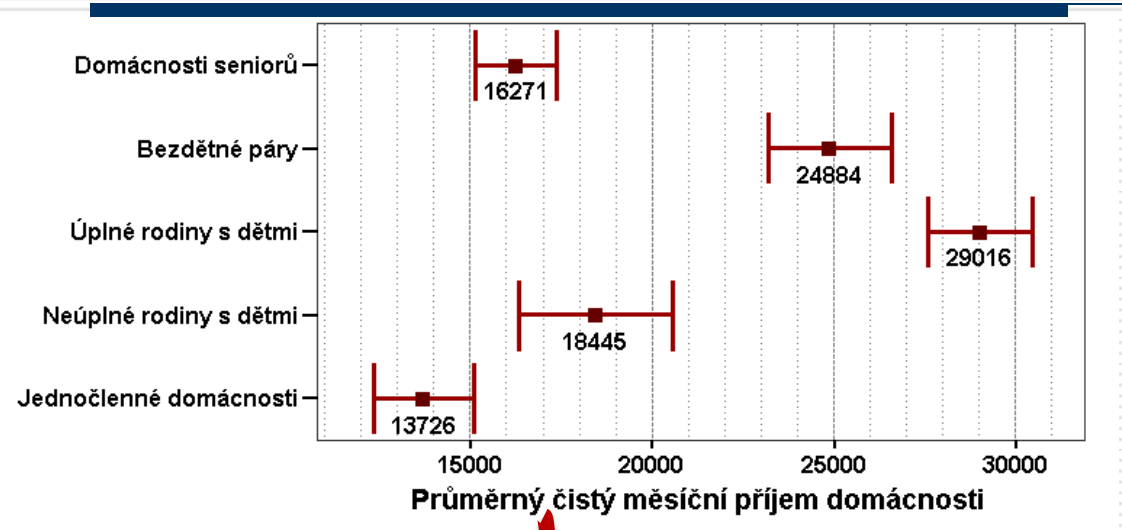

Před deregulací
V %

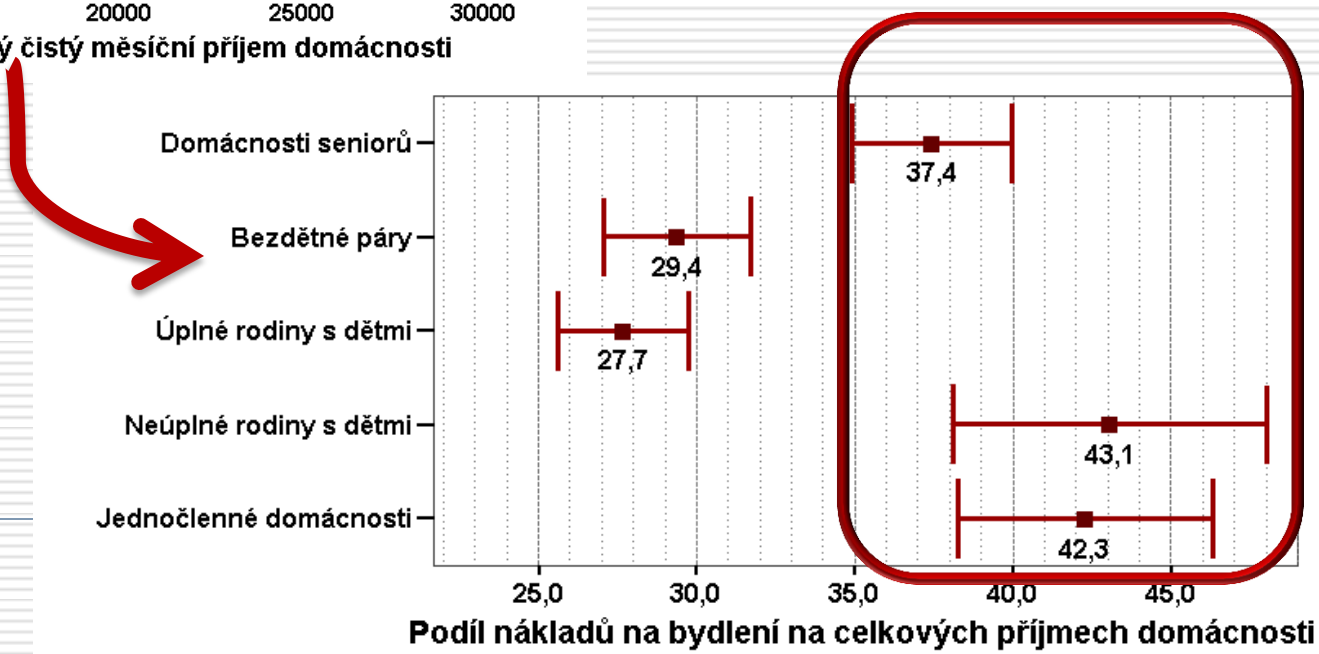

© ACCENDO, 2011

Vývoj ukazatelů sociálních rizik v Ostravě

ACCENDO

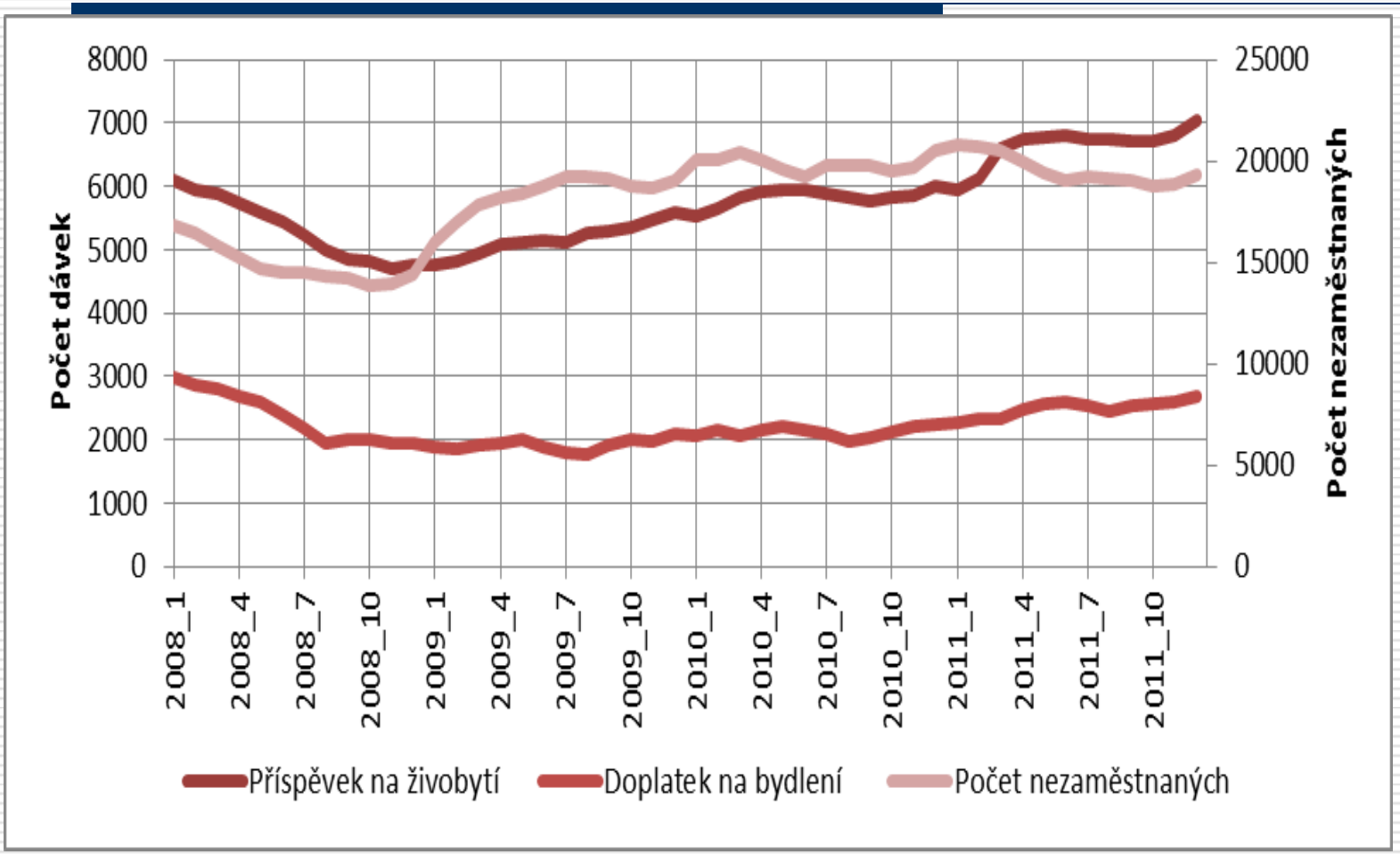

© ACCENDO, 2011

INTENZITA NEZAMĚSTNANÝCH NA ÚZEMÍ OBCE OSTRAVA PRO ROK 2010

Zdroj dat: MMO
Silniční síť a správní hranice získána z mapového serveru Města Ostravy
Hranice ORP, obcí a městských částí platné k 1.7.2009
Souřadnicový systém S-JTSK

PROCES

Vývoj indexu kriminality

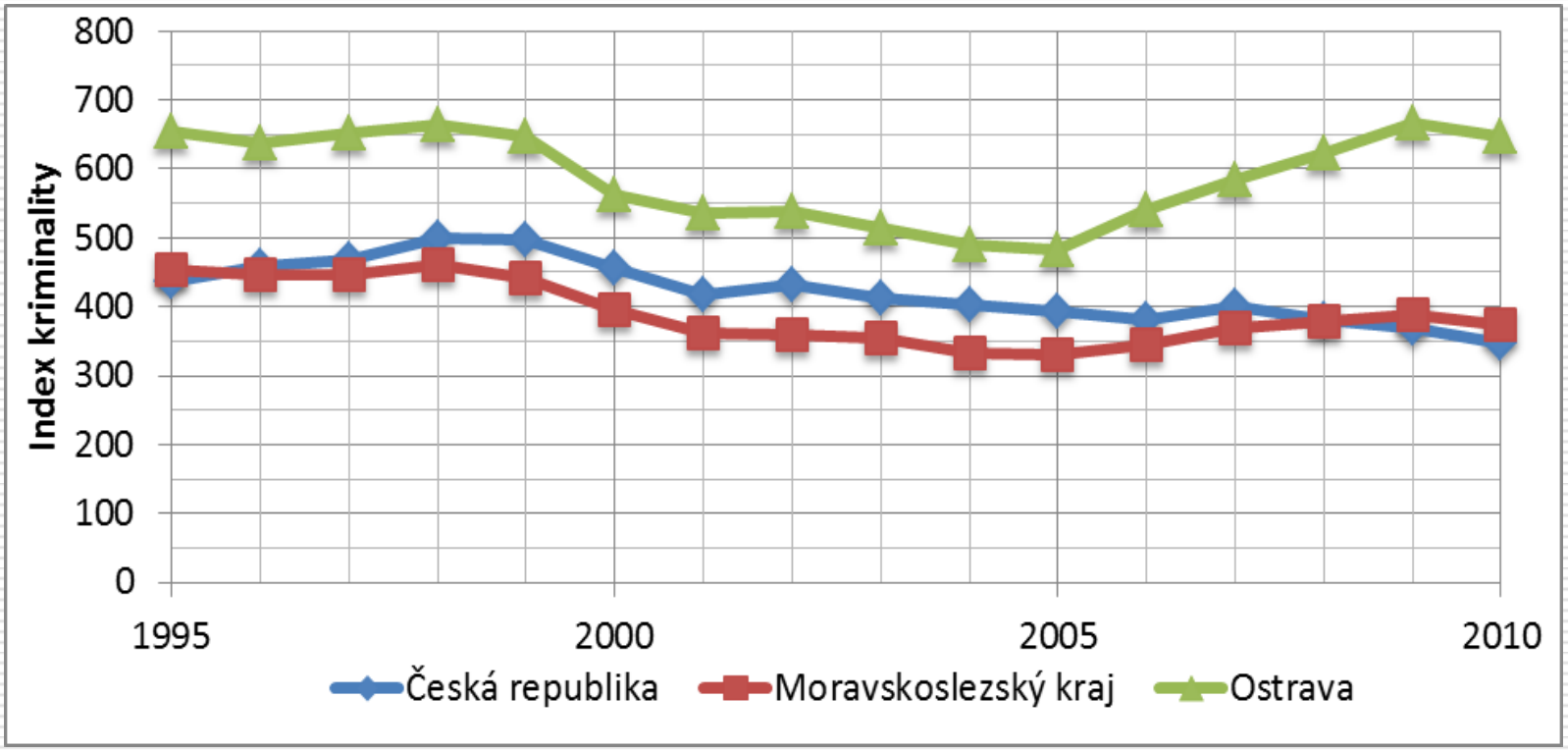

Zdroj: ČSÚ – KROK Zdroj informací: Policejní prezidium ČR.
Nezahrnuje trestné činy evidované službou cizinecké policie a službou železniční policie.

© ACCENDO, 2011

Jak se cítíte po setmění v ulicích Ostravy?

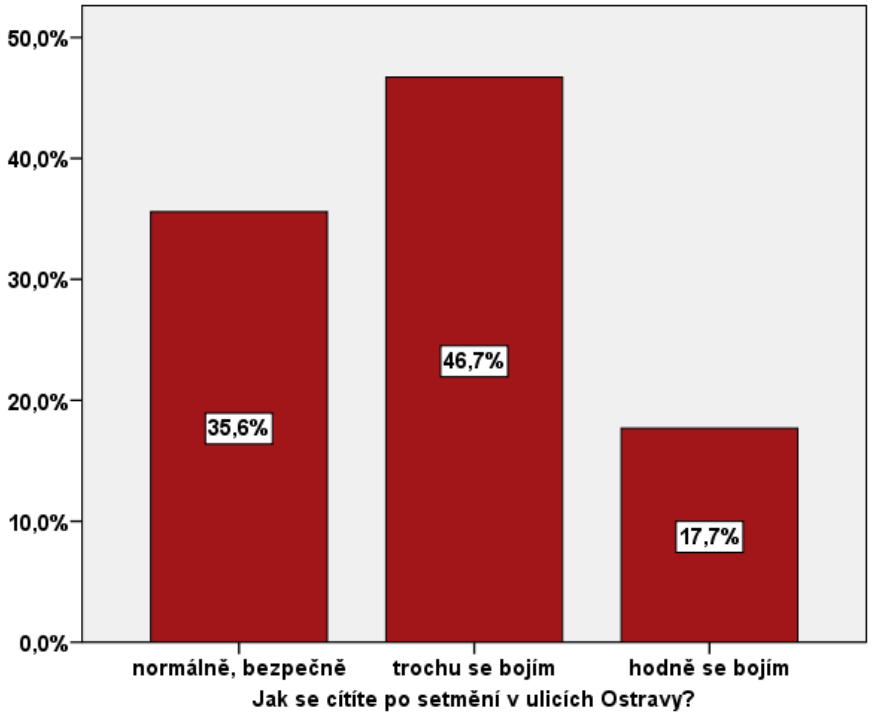

	normálně, bezpečně	trochu se bojím	hodně se bojím	Celkem
Malé okolní obvody	27,2%	46,9%	25,9%	100,0%
Mariánské Hory a Hulváky	21,6%	54,1%	24,3%	100,0%
Moravská Ostrava a Přívoz	43,3%	43,3%	13,4%	100,0%
Ostrava - Jih	32,6%	47,4%	20,0%	100,0%
Poruba	39,9%	49,7%	10,5%	100,0%
Slezská Ostrava a okolí	38,1%	42,4%	19,5%	100,0%
Vítkovice	42,3%	50,0%	7,7%	100,0%
Celkem	35,6%	46,9%	17,5%	100,0%

Jak se cítíte po setmění v ulicích Ostravy? (sloupcová procenta)	Věk				
	<35	35- 44	45 - 54	55 - 64	65+
normálně, bezpečně	40,0%	45,0%	38,6%	31,5%	25,5%
trochu se bojím	46,3%	41,3%	44,4%	53,0%	47,7%
hodně se bojím	13,7%	13,8%	17,0%	15,5%	26,9%

Intenzita výtržnictví v Ostravě 2009

ACCENDO

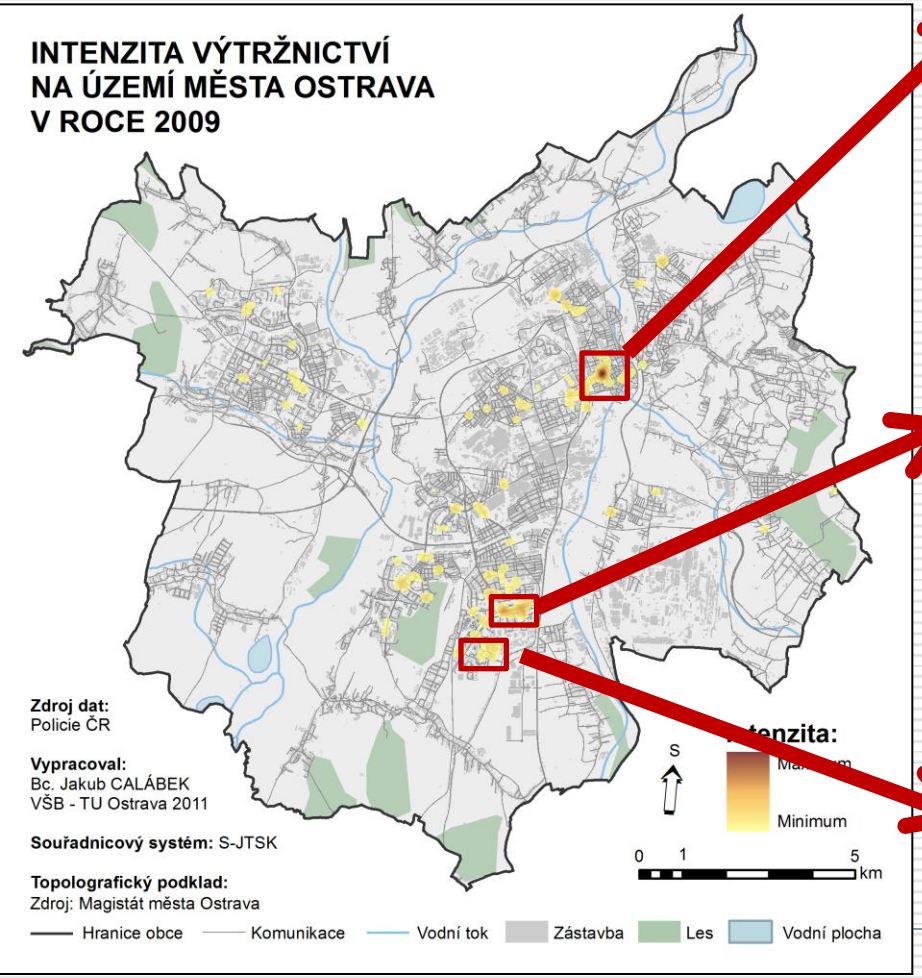

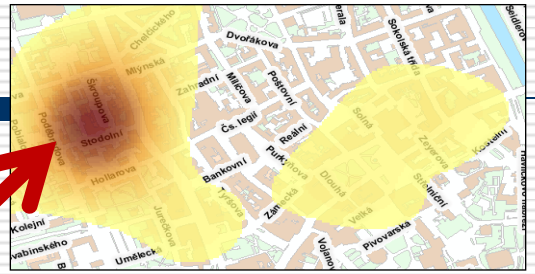

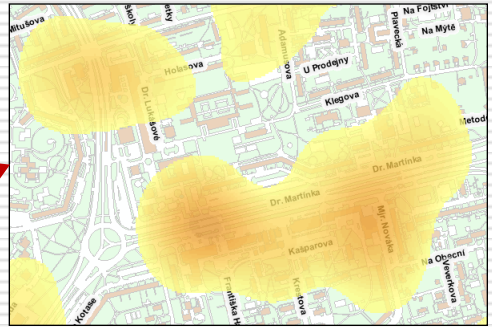

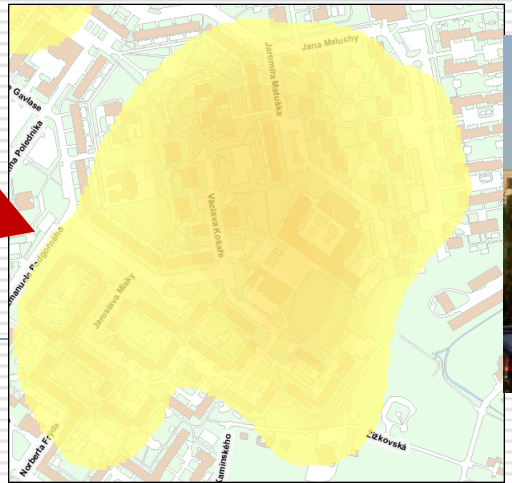

© ACCENDO, 2011

V jaké domě byste chtěl(a) bydlet a kde?

ACCENDO

% kladných odpovědí	Věk					
	<35	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+	Total
panelový dům	8,29	8,75	7,79	10,50	20,91	11,74
cihlový dům (starší)	11,22	9,38	9,74	18,23	19,55	14,02
novostavba po roce 2000 (bytový dům)	13,66	9,38	9,74	12,15	2,73	9,35
řadový dům, vila-dům	11,71	9,38	8,44	7,18	9,55	9,35
samostatný rodinný dům	55,12	60,00	64,94	51,38	40,91	53,48
neví	4,39	5,00	3,25	4,97	8,18	5,33

%	Věk				
	<35	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+
v centru města	17,2%	13,2%	5,9%	8,3%	13,3%
na okraji města	50,2%	56,6%	58,8%	55,2%	61,0%
mimo město	18,2%	20,1%	23,5%	18,8%	15,1%
je to jedno	14,3%	10,1%	11,8%	17,7%	10,6%

Zdroj: OSU, Industriální město v post-industriální společnosti, Ostrava 2010.

Důvěra v instituce

	určitě nedůvěřuj	spíše nedůvěřuj	spíše důvěřuji	určitě důvěřuji
Důvěra - krajský úřad	5,5%	21,2%	55,5%	17,8%
Důvěra - magistrát	6,4%	19,4%	55,6%	18,7%
Důvěra - obvodní úřad	6,9%	17,1%	55,0%	21,0%
Důvěra - soudy	15,0%	30,2%	40,1%	14,6%
Důvěra - úřady práce	10,5%	28,4%	43,8%	17,2%
Důvěra - Městská policie	8,4%	25,4%	50,0%	16,3%
Důvěra - Policie ČR v Ostravě	6,9%	18,6%	53,5%	21,0%

Zdroj: OSU, Industriální město v post-industriální společnosti, Ostrava 2010.
Pozn.: Váženo dle lokalit.

Celková spokojenost obyvatel Ostravy

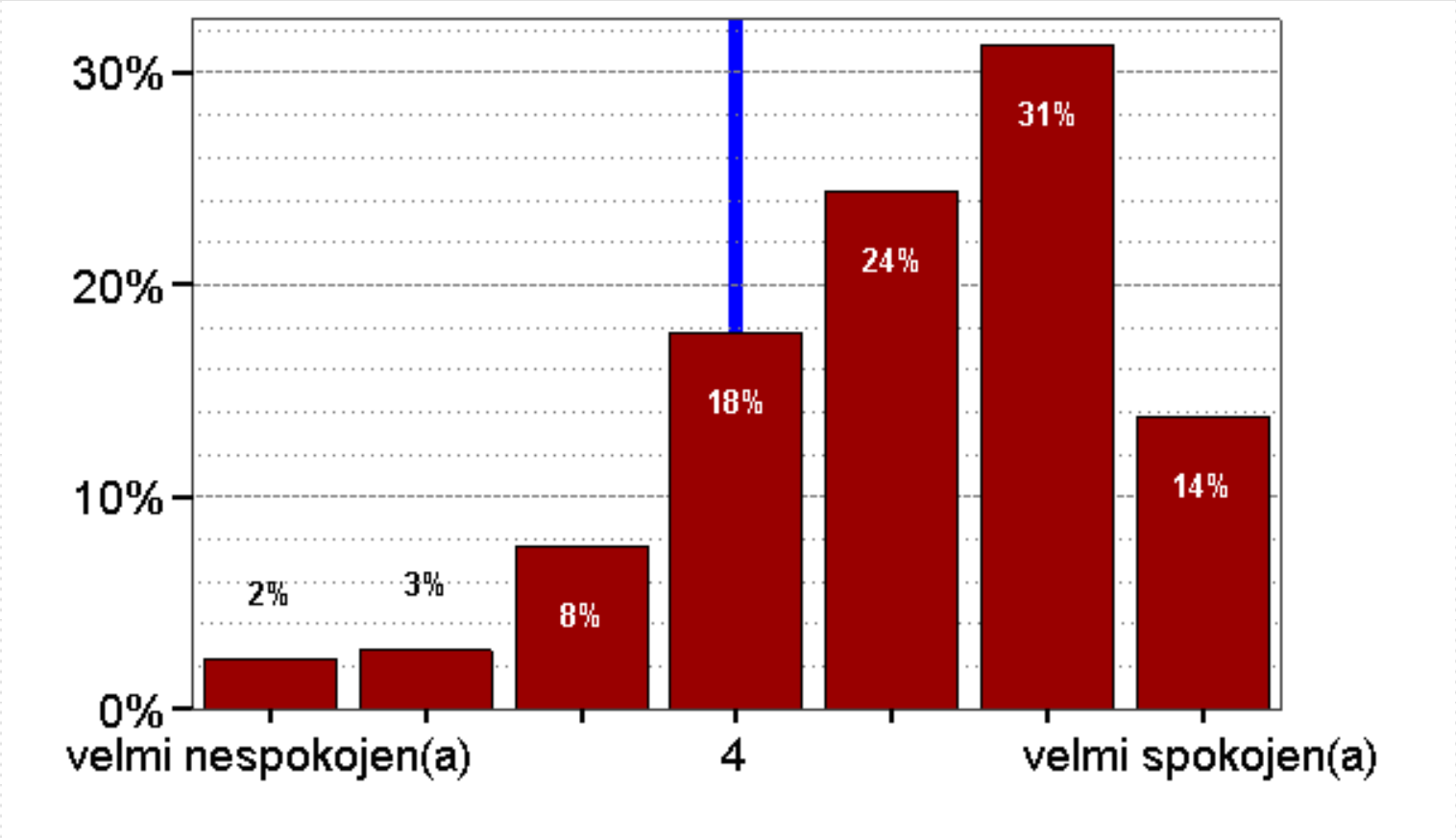

Zdroj: OSU, Industriální město v post-industriální společnosti, Ostrava 2010.
Pozn.: Váženo dle lokalit.

Průměrná spokojenost s baterií otázek

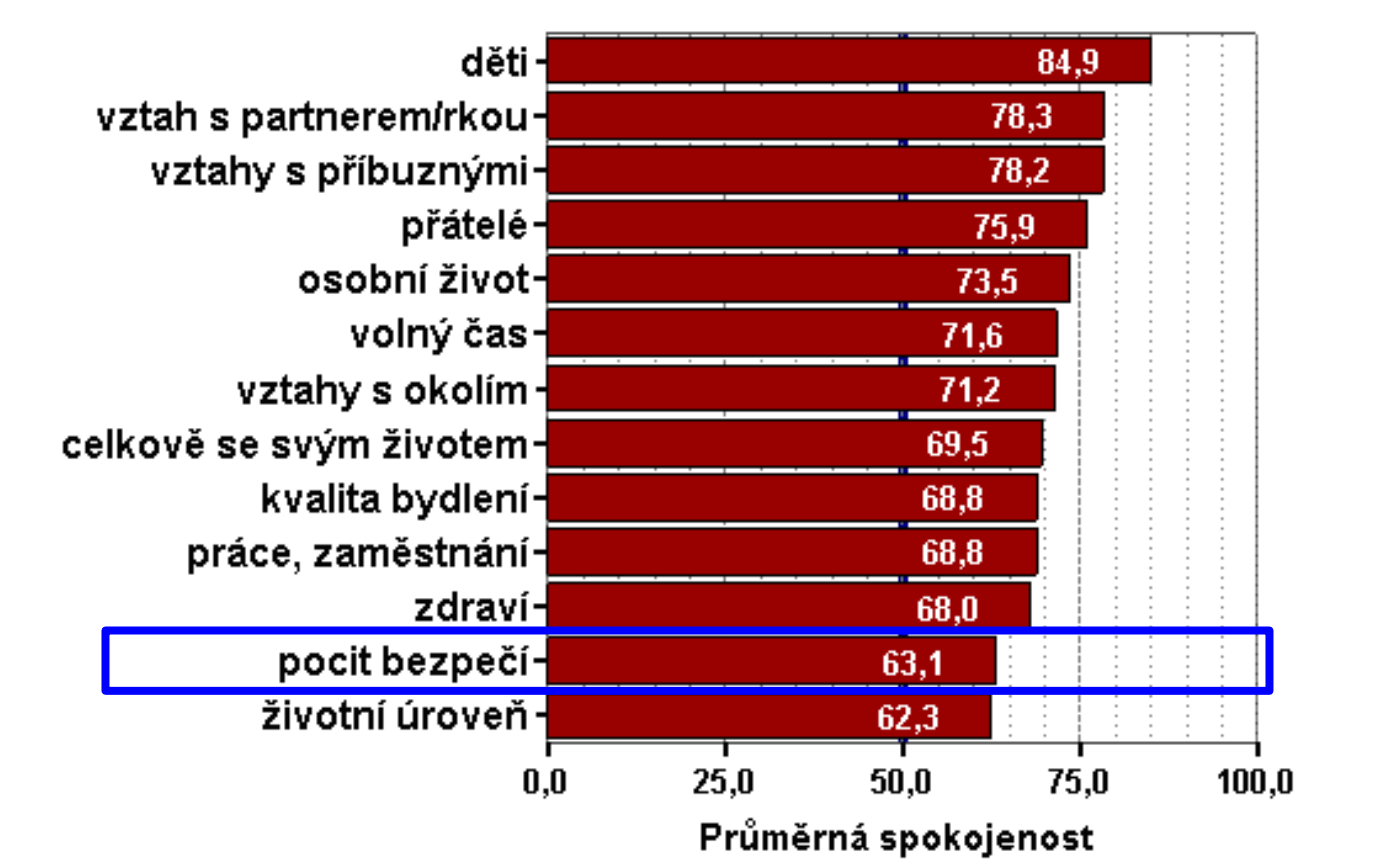

Zdroj: OSU, Industriální město v post-industriální společnosti, Ostrava 2010.
Pozn.: Hodnoty jsou převedeny na škálu 0 až 100. Váženo dle lokalit.

Průměrná spokojenost s baterií otázek dle věku

ACCENDO

	Věk					
	<35	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+	Total
celkově se svým životem	73,20	69,18	67,54	67,51	70,23	69,73
kvalita bydlení (eta 0,15)	**69,61**	**61,95**	**67,10**	**68,90**	**71,79**	**68,23**
přátelé	**81,45**	**74,06**	**73,90**	**74,63**	**75,12**	**76,06**
osobní život	**77,91**	**72,33**	**69,37**	**73,46**	**73,47**	**73,57**
vztah s partnerem/kou	78,60	77,98	75,00	77,17	83,21	78,41
práce, zaměstnání	68,08	67,90	65,84	72,22	72,67	68,64
děti	85,19	87,21	81,89	82,20	85,33	84,33
volný čas (eta 0,21)	**71,16**	**68,87**	**67,00**	**73,58**	**80,62**	**72,77**
vztahy s okolím	**69,77**	**67,60**	**68,85**	**75,76**	**74,77**	**71,60**
vztahy s příbuznými	**76,63**	**78,80**	**76,73**	**79,52**	**80,75**	**78,56**
Zdraví (eta 0,27)	**79,00**	**73,85**	**65,91**	**63,41**	**58,98**	**68,07**
životní úroveň	**68,06**	**60,83**	**59,80**	**61,08**	**62,40**	**62,70**
pocit bezpečí	**70,10**	**61,46**	**59,54**	**60,28**	**61,09**	**62,75**

Zdroj: OSU, Industriální město v post-industriální společnosti, Ostrava 2010.
Pozn.: Hodnoty jsou převedeny na škálu 0 až 100.

Jak často se OSOBNĚ scházíte		Věk				
		<35	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+
se členy vlastní rodiny	vícekrát týdně	54,2%	71,9%	62,0%	62,4%	50,7%
	asi 1x týdně	29,9%	20,3%	20,0%	21,4%	29,4%
	asi 2x až 3x měsíčně	10,9%	5,2%	10,7%	11,0%	12,9%
	asi 1x měsíčně	5,0%	2,6%	7,3%	5,2%	7,0%
s ostatními příbuznými	vícekrát týdně	10,9%	11,0%	9,8%	10,8%	9,7%
	asi 1x týdně	30,4%	34,9%	27,8%	19,6%	28,6%
	asi 2x až 3x měsíčně	35,9%	28,8%	38,3%	36,1%	25,7%
	asi 1x měsíčně	22,8%	25,3%	24,1%	33,5%	36,0%
se známými z práce (ze školy)	vícekrát týdně	42,1%	30,0%	26,1%	20,3%	4,8%
	asi 1x týdně	25,6%	24,2%	20,7%	19,5%	19,8%
	asi 2x až 3x měsíčně	15,9%	26,7%	25,2%	22,0%	24,6%
	asi 1x měsíčně	16,5%	19,2%	27,9%	38,1%	50,8%
s ostatními přáteli	vícekrát týdně	30,6%	19,5%	14,2%	12,8%	9,9%
	asi 1x týdně	36,7%	21,8%	24,4%	24,8%	22,9%
	asi 2x až 3x měsíčně	20,0%	35,3%	27,6%	24,8%	23,7%
	asi 1x měsíčně	12,8%	23,3%	33,9%	37,6%	43,5%
se sousedy	vícekrát týdně	23,4%	24,3%	17,9%	19,0%	31,4%
	asi 1x týdně	28,5%	29,6%	33,7%	32,5%	31,4%
	asi 2x až 3x měsíčně	25,5%	22,6%	23,2%	20,6%	15,7%
	asi 1x měsíčně	22,6%	23,5%	25,3%	27,8%	21,4%

ACCENDO

Četnost kontaktů s rodinou není na věku závislá s věkem rostla míra kontaktů se sousedy.

Sousedské vazby

	N	% kladných odpovědí
Zdravíte se s většinou sousedů bydlících v domě?	921	96,58
Už jste si od sousedů někdy něco půjčil(a)?	919	43,58
Pomáháte si se sousedy v případě, že je někdo z Vás nemocný?	920	41,91
Účastnil(a) jstese někdy pohřbu souseda (ze stejného domu)?	921	35,49
Účastnil(a) jste se svatby někoho z domu, kde bydlíte, nebo z blízkého sousedství?	921	15,36

Zdroj: OSU, Industriální město v post-industriální společnosti, Ostrava 2010.

Poskytování pomoci

% kladných odpovědí	nikomu	rodině	příbuzným	známým, přátelům	sousedům
Hlídání dětí	49,0	42,3	9,8	11,4	3,8
Půjčka peněz	46,5	44,4	8,7	13,3	1,4
Obstarání nákupu	46,0	43,4	12,3	8,2	8,0
Údržba bytu (domu)	56,4	36,9	9,6	6,3	3,7
Úklid bytu (domu)	62,3	32,5	6,8	3,2	2,1
Ošetřování v případě potřeby	25,8	67,1	19,1	11,2	5,8
Dovoz (odvoz) autem	46,1	46,9	20,7	18,1	7,1
Informace, rady	23,4	64,2	31,2	34,8	14,9
Styk s úřady	50,3	40,7	14,1	13,3	5,8
Citová podpora	9,2	82,3	33,5	36,3	8,9

© ACCENDO, 2011